

NYIRI KÖZLÖNY.

Társadalmi és ismeretterjesztő hetilap.

Szerkesztői iroda

hova a lap szellemi részét tárgyzó küldemények intézendők :
Nagy-Orsi-utca 998. sz. a.

Kiadó-hivatal :

Nagy-Orsi-utca 993. sz. a.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:

helyben házhoz hordva vagy postai szétküldéssel !

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 "
Évnyelendekint	1 "

Hirdetések díja :

Minden 5 hasábos péld-sor vagy ennek térfoglalata egyszeri hirdetésért 5 kr., fölzáróli hirdetésért 4 kr. minden beigattatásnál. — Bélyegdíj minden igttásért külön 30 ujkr.
Nyilttérben minden háromhasábos garmond-sor 20 ujkr.

Néhány szó a pénzintézetekről.

Minden kornak meg van a maga jelszava, alapeszméje, melyből kiindul s mely után törekszik.

A mai kornak jelszava a pénz, a vagyon, a gazdagság.

Az elmélet emberei elítélték a mai kor e törekvését; alacsonyoknak, kicsinyeseknek, szellem-nélküliségnek nevezvén azt.

Pedig nincs igazuk.

Az ország anyagi felvirágzása, szükségképeni alapja a szelleminek, a műveltség és szabadságnak.

A gazdagság alapföltétele a szabadságnak.

Az ország politikai s nemzeti jövője, egyedül a nemzetgazdasági felvirágzásban gyökerezik.

Oly igazságok ezek, melyeket nagy, irigylet államok története támogat.

Ott van Anglia, Északamerika, Skócia, Schweiz, Hollandia, Belgium stb.

Hogy a szabadság és nemzetiség legszentebb javait sikerrel védhessük, nem elég az élet és vér; hanem kell, hogy legyen mit kockáztatnunk is.

Szabadságot és nemzetiséget ma már nem hódíthatunk meg és nem védhetünk vérrünkkel és életünkkel; hanem csak szellemi és anyagi hatalommal; azaz : műveltséggel és gazdagsággal!

Azért jutott tönkre Magyarország és Lengyelország, mert mindkettőnél hiányzott e hatalom; noha mindenüket feláldozták a szabadság és nemzetiségért.

Csak hogy e minden, igen csekély volt.

Feledte e különben nemes és önfeláldozó nemzet, ez emberek csak a hatalmasok s nagy tekintélyben állók kívánalmait hajlandók teljesíteni; míg a tehetetlenül koldusgyánánt bannak.

Egyedül a szellemi és anyagi hatalom külsönözhet túlsúlyt a nemzetnek.

A szenvedéleges ellenállás, melyben Magyarország mindig oly erős volt, alkalmas ugyan a nemzeti és politikai önállóság ellen irányzott kísérleteket megküszitani; de ez önállóságot tényleg előmozdítani nem képes mindaddig, míg anyagilag és szellemileg meg nem erősödik.

Tagadhatatlan, hogy az anyagi jólétet és műveltséget első helyen a mezőgazdaság és az ipar mozdítják elő; de ez tőke nélkül teljes lehetetlen.

Arra tehát, hogy a mezőgazdaság jövőjét biztosító ipar, hazánkban felvirágozzék s ezek közvetítésével a szellemi és anyagi jólét, vagyis a műveltség és gazdagság minél magasabb fokára hatolhassunk; mindenekelőtt tőke kell.

A tőkegyűjtéshez pedig az egyedüli út, a szerkesztésség és takarékoság.

Ki meri már most, az eddig elmondottak után tagadni, hogy a mai kor jelszava, — a pénz, a gazdagság és vagyon, a legcélszerűbb és gyakorlatiabb eszköz az or-

szág nemzeti és politikai jólétének, szabadságának megszilárdításához.

Hála a gondviselésnek, végre a magyar nemzet is átlátta a tőke fontosságát s mindent elkövet, hogy minél több tőkét teremtsen és minél nagyobb forgalmat idézzen elő apró tőkével : jól tudván, hogy minél nagyobb a mozgás, annál nagyobb a nyert erő épen úgy, mint az anyagi világban van.

A tőkeszerzés egyik legfontosabb tényezőjének, a takarékoságnak utja nálunk mondhatni egész 1858-ig el volt zárva; vagyis alig volt pár ily, úgynevezett kényszerű takarékosági intézetünk, hová megtakarított filléreinket gyümölcsözés végett betehettük volna.

Volt ugyan pár biztosító-társulat; de a magyar ember részint azért, mert a biztosítási eszmével teljesen ismeretlen volt; részint mert ama társulatok idegenek levén : nem volt bízalma bennük, mit az egyes ügynőknek a kárpótlásnál lelkiismeretlen eljárása méginkább esőkkentett.

A nemzetgazdaságnak kétségkívül egyik jelentékeny támasza azon intézmény, mely alkalmat nyújt arra, hogy véletlenül elveszett vagyonunk kárpótlottassék.

Ily intézmények a „biztosító-társulatok”.

Igaz, hogy az ily társulatok nem azért alakulnak, hogy saját tőkéjüket feláldozzák a biztosítóknak; hanem azért hogy az eshető szerencsétlenség rovására, jó üzletet tegyenek : mindazáltal ha tekintjük ez intézeteknek erkölcsi és anyagi befolyását a társadalomra, nem lehet irántuk közönynyel viseltetnünk.

Fontos tényezők továbbá a nemzetgazdaság emelésénél az egyes pénzintézetek jelése a jegy-, kölcsön-, zálog-, ipar-, kereskedelmi- és népbankok.

Mint hogy azonban jelen cikknek czélja nem a biztosító-társulatok ismertetése : ezekről ezuttal nem szólnunk tüzetesebben.

Térjünk inkább át a pénzintézetekre.

Tudjuk ugyanis, hogy minél nagyobb mennyiségben van valamely árucikk képviselve a piacon : annál olcsóbb az.

Igy vagyunk a pénzzel is. A pénz szintén oly árucikk, mint bármely termék és jószág. Hiszen ez is termény; az ipar, aszorgalom és takarékoság terménye az.

Nagyon természetes tehát, hogy minél több a pénzintézet valamely államban, vagy városban : annál olcsóbb a pénz. Olcsóbb levén a pénz, a legszegényebb ember is könnyen hozzá jut s üzletét, iparát, célszerű beruházások s át ős támogató hitel szélesbithetése által, inkább hasznosíthatja.

A pénzintézetek oly segélyforrásul szolgálhatnak országszerte, melyeknek előnyei e hasznai kiszámíthatatlanok.

A pénz életető eleme a tevékenységnek.

Ismerkedjünk meg közelebb a jelenben fenálló és működő pénzintézetek különféle neveivel.

Nézzük először a jegybankokat.

A jegybankok pénzjegyeket, vagyis forgó pénzt bocsátanak ki, ami oly országban, hol a forgó pénz, nincs arányban a szükséglettel, életszükség. Mert ekkor nincs szükség a külföldi kölcsönre, ami nemzetgazdasági tekintetéből igen káros.

A forgópénz bősége okvetlen elősegíti az egyes tartományok és vidékek fölvirágzását. Ezt igazolja Anglia, melynek minden jelentékeny városában van bank. Az egyesült északamerikai államokban 900-nál több bank-intézet működik. Maga a kis Schweiz 6 külön bankkal bír. Skóciában 84 □ kilométernyi területre, 5100 lélekre esik egy bank. Ime itt van a kulcsa ez államok gazdagságának, szabadságának és jólétének.

A kölcsön- és zálogbank míg egyrésztől mint kölcsönbank, a kereskedők és iparosoknak, személyes jótállás mellett, vállalataik és készítményeikre kölcsönt nyújt; addig másrésztől mint zálogbank, ingók és ingatlanokra olesó kamatu pénzzel látja el a birtokos osztályt.

A jegy-, kölcsön-, zálog- és hitelbankok ellátják a nagyobb vállalatokat jótállás mellett; kölcsönöznek értékes ingó zálogokra, kézművekre, állampapírokra, váltókra.

De ez még mind nem elég arra, hogy az állam minden osztályu polgára élvezhesse a bankok jótékony áldásait.

A szegény gyármunkás, a napszámos is megszorul sokszor. Államgazdasági szempontból szükséges, hogy ezek számára is létezzenek az államban, a vidékeken oly pénzintézetek, hol a lehető legkevesebb kamattal s a lehető legkevesebb biztosítékadás mellett, juthassanak pénzhez nem csak, de legyen hova megtakarított fillereiket maguk vagy gyermekeik számára gyümölcsözés végett elhelyezhessék.

Ily intézetek a népbankok.

A népbankok nem csak olesó kölcsönt adnak a szegénységnek és részvényeseiknek; hanem a megtakarított krajezárokat nagyobb összegbe gyűjtik össze, kezelik és hasznosan forgatják.

A népbankok életbiztosító intézetek is egyszersmind, és pedig sokkal előnyösebbek, mint bármelyik biztosító társaság.

Tudjuk ugyanis, hogy az életbiztosító társaságok, a véletlen veszteségeket és életjáradékokat, azon számtalan befizető filléréivel és e fillerek növedékeivel kárpótlják, akik náluk oltalmat keresnek; korántsem a magukból. Sőt még saját részvénytőkéjük megvédésére tartalékalapot is képeznek ama társulatok.

Ellenben a népbanknál minden hasznat az egyes betevők élveznek. Ezenfelül, minden egyes betevő, ha megszorul, az általa betett összegnek bizonyos száztólját, p. o. 80%-ját, vagyis 100 után 80 frtot minden jótálló vagy zálog nélkül kölcsönkép kivéhet, tehát nincs kitéve azon veszélynek, hogy nemfizethetés esetében, a már befizetett ösz-

ELADÓ HÁZ.

A nyiregyházi ágostai evangélmű egyház részéről nyilvános árverésen eladatni fog a N.-Kállói-utcabeli iskolai épület. Kikiáltási ár 5000 frt. Bánatpénz 10% előlegesen lefizetendő. Egyéb feltételek a felügyelő Matthaeidesz Gusztáv, vagy a gondnok Zajácz Józsefnél megtudhatók.

Árverési határidő szeptember 30-ika d. u. 3 óra a Kisdődőv-íntézet épületében.

Kelt Nyiregyházán, 1871. szeptemb. havában.

Az evang. egyház
presbyteriuma.

(69) 3—1

SZEPESSÉGI Kárpát-nyéveny-kiyomlat

mel és italdobban szonvoldok részére
med dr. FAYRISS C-101 Keszárkon
Ezen, a szépelességi Kárpát-hegység
nyiregyházi gondosn gyűjtött és előny-
ven alkalmazott nyiregyházi készült. Ki-
táló hatása és legelőben kárpátból szar-
hátára, különösen kárhóga, rekedtség
a nyiregyházi és legelő-szervek között
hurutos ingerület, gereszt, ideges
melliség, odalanyhalás, idült tató-
hurut, a soványaságok rohadás és
gyengítő izzadásait; szinny a táplé-
folyás következteleni nedvesség okozta
Dorogéséknel; gyomor és általában
testi-gyengeségek ellen igazolva magát
Hasonló hatással lehet dr. FAYRISS
szépelességi Kárpát-nyéveny-kiyomlat
jóhohn alkalmazni

Árnk : 1 palack Nyéveny-kiyomlat lusz-
nádli utastással 75 kr.

1 csomag Nyéveny-thea használati utási-
tással 25 kr.

1 doboz Nyéveny-bombons használati
utastással 35 kr.

Ezen cikkeket kapnók Nyiregyházán

Stépan Agoston

Kereskedésében.

(68) 0—2

Haszonbéri hirdetmény.

Zalkod községében három külön álló lakház kertekkel, 166 höld tagosított birtok több évekre haszonbérbe kiadandó. — Az illető tulajdonossal minden nap értekezhetni Nyiregyházán Kis-Kállói-utca Bajsusz-féle háznál.

Szentimrey Károly.

Hirdetmény.

A nyiregyházi házvásárló részvényes társulat N.-Kállói utcán 1056 s 1057 számok alatt fekvő két portás lakháza, mely jelenleg a helybeli polgári olvasó-egylet helyiségeül szolgál, mai alulirt napon tartott társulati közgyűlés határozata folytán, f. 1871-ik évi szept. hó 13-án reggeli 9 órakor a társulati ház helyiségében közárverés útján, a legtöbbet ígérnek el fog adatni. A feltételek addig is alulirtnál lesznek megtekinthetők.

Kelt Nyiregyházán, 1871. aug. 26-án.

Krasznay Gábor
társulati elnök.

(65) 3—3

Ház-eladás.

A Szarvas-utcán a vasuti töltéssel szemben, igen jó helyen fekvő 7-ik számú ház szabad kézből eladó.

A föltételek iránt értekezhetni Szarvas-utca 18-ik sz. alatt

(61) 3—3 a tulajdonosnónél.

Eladó ház.

Nyiregyházán a Búzapiacson fekvő 312-ik számú lakóház melléképületekkel együtt, szabad kézből eladó.

A feltételek iránt értekezhetni

Mezőssy Tamás
tulajdonosnál Nyiregyházán.

(57) 3—3

Hirdetmény.

A nyiregyházi első házvásárló részvényes társulat N.-Kállói-utcai azon lakháza egész területével együtt, mely ez idő szerént még a helybeli polgári olvasó-egylet helyiségeül szolgál, f. évi Sz.-Mihály napjától haszonbérbe kiadó; — ugyszintén a társulat részéről haszonbérrelt s a Kállói-utcának azon területre eső italmérsi joga, a nevezett helyiségtől elkülönítettet alhaszonbérbe vagy a jognak teljes átruházása mellett, nemkülönben f. évi Sz.-Mihály napjától 3 évekre ki- vagy átadandó lesz. — A feltételek iránt értekezhetni alulirttal 136 sz. alatt.

(66) 3—3

Krasznay Gábor
társulati elnök.

Hirdetmény.

Szabolesmegyei Berczel község királyi kisebb haszonvételeit képező ital mérés, halászat és tisztai rév haszonélvezeti joga, f. 1871-ik évi szeptember hó 21-kének délelőtti óráiban a helyszínen tartandó közárverésen, 3 egymástáni évekre a legtöbbet ígérnek haszonbérbe fog kiadatni. A feltételek iránt addig is értekezhetni alulirttal Berczelen saját házában.

Kelt Berczelen, 1871. aug. 26-án.

(62) 3—3

Kemmerling János
földbirtokossági képviselő.

MAROSI JÓZSEF

a „KOMLÓHOZ“ czimzett vendéglő bérloje

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy az eddigi helyiségét, a Pazonyi-utcában levő Bodnár-féle házba, hol előbb a távirdai hivatal volt elhelyezve, teendi át : f. é. szeptember hó 30-án már a t. cz. közönség rendelkezésére álland.

(71) 0—1